

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

L. Annæi Senecæ Philosophi Opera, Qvæ Exstant Omnia

Seneca, Lucius Annaeus <Philosophus>

Antverpiæ, 1605

Epist. CXIV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53700](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53700)

inquis, totum mehercule istud est, quod cum maxime agitur, dissilio risu, cum mihi propono solæcismum animal esse, & barbarissimum, & syllogismum, & aptas illis facies, tamquam pictor, assigno. Hæc disputamus, attractis superciliis, fronte rugosâ. Non possum hoc loco dicere ¹³ illud Cæcilianum: *O tristes ineptias!* ridicula sunt. Quin itaque potius aliquid vtile nobis ac salutare tractamus, & quarimus quomodo ad virtutes venire possimus, quæ nos ad illas via adducat. Doce me, non an fortitudo animal sit: sed nullum animal felix esse sine fortitudine, nisi contra fortuita conualuit, & omnes casus antequam exciperet, meditando prædomuit. Quid est fortitudo? munimentum humanæ imbecillitatis inexpugnabile: quod qui circumdedit sibi, securus in hac vitæ obsidione perdurat. Vtitur enim suis viribus, suis telis. Hoc loco tibi Posidonij nostri sententiam referre volo: *Non est quod vnumquam fortuna armis putes esse te tutum: tuis pugna contra ipsam. fortuita non armant.* Itaque contra hostes instructi, contra ipsam incrimines sunt. Alexander quidem Persas, & Hyrcanos, & Indos, & quidquid gentium vsque in Oceanum extendit Oriens, vastabat, fugabatque: sed ipse modò ¹⁴ occiso amico, ¹⁵ modò amisso, iacebat in tenebris, aliàs scelus, aliàs desiderium suum mærens, victor tot regum atque populorum, iræ tristitiæque succubuit. Id enim egerat, ut omnia potius haberet in potestate, quàm affectus. O quàm magnis homines erroribus tenentur, qui ius dominandi trans maria cupiunt mittere: felicissimosque se iudicant, si multas per milites provincias obtinent, & novas veteribus adiungunt, ignari quod sit illud ¹⁶ ingens paratumque regnum! Imperare sibi, maximum imperium est. Doceat me, quàm sacra res sit iustitia, alienum bonum spectans, nihil ex se petens, nisi vsum sui. Nihil sit illi cum ambitione famaque: sibi placeat. Hoc ante omnia sibi quisque persuadeat, Me iustum esse gratis oportet. Parum est adhuc illud persuadeat sibi, Me in hanc pulcherrimam virtutem vltro etiam impendere iuuet: ut tota cogitatio à priuatis cōmodis quàm longissimè auersa sit. Non est quod spectes, quod sit iustæ rei præmium maius, quàm iustum esse. Illud adhuc tibi affige, quod paullò antè dicebam: nihil ad te pertinet, quàm multi æquitatem tuam nouerint. Qui virtutem suam publicari vult, non virtuti laborat, sed gloriæ. Non vis esse iustus sine gloriâ? at mehercules sæpe iustus esse debetis cum infamiâ. Et tunc, si sapias, mala opinio benè parta delectat.

EPIST. CXIV.

ELOQVENTIAM aliàs aliam esse, & placere: vti mores publici sunt. seueri, soluti, fracti. Ab animo colorem illam sumere: idque exemplo Mecænatiss docet. Illud igitur curandum & formandum esse: à quo sensus & verba deinde recta. Obiter contra luxuriam.

QVARE quibusdam temporibus prouenerit corrupti generis oratio, quæris: & quomodo in quædam vitia inclinatio ingeniorum facta sit, ut aliquando inflata explicatio vigeret, aliquando infracta, & in morem cantici ducta. Quare aliàs sensus audaces, & fidem egressi placuerint, aliàs abruptæ sententiæ, & suspiciosa, in quibus plus intelligendum est, quàm audiendum: quare aliqua ætas fuerit, quæ translationis iure vteretur inuerecundè. Hoc quod audire vulgò soles, quod apud Græcos in proverbium cecidit, ¹ talis hominibus fuit oratio, qualis vita. Quemadmodum autem vniuscuiusque

non distinguendum: Textorium, inquis, totum. Mehercule istud est. Nam illa Lucilio tribuuntur obiectanti: Seneca respondet, & probat.

13. ILLUD CÆCILIANVM.] *E comædiâ veteri: etsi meus & alij libri, illud Cæciliani. ut putes, Cæcilianum. fuisse, à noto illo oratore.*

14. OCCISO AMICO.] *Clyso.*

15. MODÒ AMISSO.] *Hephestione.*

16. INGENS PARATVMQVE REGNVM.] *Meus & plerique scripti, ingens parqueris regnum. Optime in quibusdam: parque diis regnum.*

EPIST. CXIV. I. TALIS HOMINIBVS ORATIO.] *Solonis dictum vetus: τὸν λόγον ἐδωλον εἶναι τῆς ἔργων: Sermonem imaginem factorum esse. Platonis: Οἷος ὁ λόγος, τοιοῦτος ὁ πρόσωπος: Qualis oratio, talis vita.*

2. MECÆ-

A cuiusque actio dicenti similis est, sic genus dicendi aliquando imitatur publicos mores. Si disciplina civitatis laboravit, & se in delicias dedit, argumentum est luxuriae publicae, orationis lascivia: si modò non in vno aut in altero fuit, sed approbata est, & recepta. Non potest alius esse ingenio, alius animo color. Si ille sanus est, si compositus, gravis, temperans, ingenium quoque siccum ac sobrium est: illo vitiato, hoc quoque afflatur. Non vides, si animus languet, trahi mēbra, & pigrè moveri pedes? si ille examinatus est, in ipso incessu apparere molliciem? si ille acer est & velox, concitari gradum? si furit, aut (quod furori simile est) irascitur, turbatum esse corporis motum, nec ire, sed ferri? Quanto hoc magis accidere ingenio putas, quod totum animo permixtum est? ab illo fingitur, illi parcat, inde legem petit. Quomodo Mecenas vixerit, notius est, quam ut narrari nunc debeat: quomodo ambulaverit, quam delicatus fuerit, quam cupierit videri, quam vitia sua latere noluerit. Quid ergo? non oratio eius aequè soluta est, quam ipse discinctus? non tam insignita illius verba sunt, quam cultus, quam comitatus, quam domus, quam vxor? Magni ingenij vir fuerat, si illud egisset viâ rectiore, si non vitasset intelligi, si non etiam in oratione diffunderet. Videbis itaque eloquentiam ebrii hominis inuolutam, & errantem, & licentiae plenam. ² Mecenas in cultu suo. ³ Quid turpius amne, siluisque ripa comantibus? Vide ut alueum ⁴ lintribus arent, versoque vado ⁵ remittant hortos. Quid si quis femina ⁶ cirro crispata, & labris ⁷ columbatur? Incipitque suspirans, ⁸ ut ceruice laxa feratur. ⁹ nemo ¹⁰ tyranni, irremediabilis factio rimantur, epulis, laganaeque tentant domos, & sepe mortem exigunt. ¹¹ Genium festo vix suo testem, ¹² tenuis cerei sila & crepacem molam, focum mater aut vxor ¹³ inuestiunt. Non statim hæc cum legeris, hoc tibi occur-

2. MECENAS IN CULTU SVO.] Libri, de cultu suo.

3. QUID TURPIUS.] Fecerat Muretus, Quid purius, sensum credo secutus, sed aduersis omnibus libris: qui preferunt quod vulgari. Fortasse, Mecenas in cultu suo quid turpius? tum versus:

Amne siluisque ripa comantibus.
Sunt enim versiculi ferè (quod obserues) undecim sillabarum.

4. LINTRIBUS ARENT.] Vi Virgilius:
— vastum maris aequor arandum est.

5. REMITTANT HORTOS.] Scaliger ille eximius faciebat, remigant hortos: ut dicat quod Virgilius, — viridisque lecat placido aequore silvas. Sed versus vacillet, & legam ego, remi iciant hortos. Vidēsne, inquit, ut arent alueum tenuem inter hortos, & remis sublati hortos ipsos verberent?

6. CIRRO CRISPATÆ.] Cuius cirri penduli crispentur, & annulati sint à calamistro.

D 7. COLUMBATVR.] Rectè, & nota oscula colubina: tamen in meo palam, colubatur, quod non abhorreat à Mecenas sermone, & scimus bestias illas arte iungi, & Plauti verbo, limari. Quin & duplex lingua est coluborum, & idem Plautius alibi iustit. Fac me proserpentem bestiam, duplicem linguam ut habeam.

8. VT CERUICE LAXA FERATVR.] Scaliger, ferantur. Sed hoc verbi nusquam in scriptis, qui praferunt omnes, sanantur, aut quidam fanatur. Quod postremum arripio, nouatore illo dignum: atque à Fano deriuo, & interpretor Furere atque insanire. Nonne ab eo Fanatici? Lego tamen singulari numero, fanatur, ex sensu: & paullo ante, & ceruice lapsa, quod item nonnulli libri, nam labi & iactari ceruix solet in furore.

9. NEMO TYRANNI.] Prisci libri, nemo re, quidam ne mori, alij nec more: quod vltimum probem, sed cum prioribus iungam, ut ultra morem bacchetur.

10. TYRANNI IRREMEDIABILIS.] Irremediabilem, diuinos, implacabilem atque insanabilem capimus: sed in sententiâ reliquâ hævemus. Scaliger putat, direptionem domus describi, cum à tyranno milites immisi omnia esculenta ac poculenta pradam suam faciunt. Mihi videbantur describi satellites, aut ministri togata tyrannidis, qui in conuiuiis & poculis insidiantur, verba ibi liberiora captant, & exitium inde struunt. Hæc factitata, vel è Tacito liquet, & ipso Senecâ De Beneficiis. Sanè verba illuc eunt.

11. GENIUM FESTO.] Deparcum hominem describit, qui nec Genium Genij festo placat.

12. TENNIS CEREI.] Mihi rectum, lumen ibi tenue, cereus vix ceratus. Magnus ille vir, tenuis Ceteris, & ad farinam refert.

13. INVESTITVNT.] Idem interpretatur, fouent & calcaciunt, vultq, à Vestâ ambitiosè formatum. Ego censebam, à Velle potius: & significari in auari illius edibus, ipso Genij festo, exiguum focum, quem assiderent & cingerent mater aut vxor: & demisse, ut solent, vestibus tegerent. Hæc in partibus: ipsos versus ordinatos (pro meo iudicio) dabo: prefatus, non continuos fuisse, sed particulas electas à Senecâ, in quibus nouitas vel affectatio eminent. Itaque argumenta palam dissident, nec herent. Fateor tamen ex longiore vno carmine esse, cui titulus De cultu suo. Commation vnum, de Cymbis inter hortos:

Amne, siluisque ripa* comantibus,
Vides ut alueum lintribus arent,
Versoque vado remi iciant hortos!

* Meus, conantibus: an à conot

Comma-

occurret, hunc esse qui ¹⁴ solutis tunicis in vrbe semper incesserit? Nam etiam cum ab- A
sentis partibus Cæsaris fungeretur, signum à discincto petebatur. Hunc esse qui in tribu-
nali, in rostris, in omni publico cœtu sic apparuerit, ut ¹⁵ pallio velaretur caput, exclu-
sis utrimque auribus, non aliter quàm in Mimo ¹⁶ diuites fugitiui solent? Hunc esse
cui, cum maximè ciuilibus bellis strepentibus, & sollicità vrbe & armatâ, comitatus hic
fuerit in publico: spadones duo, magis tamen viri quàm ipse? Hunc esse, qui ¹⁷ vxorem
millies duxit, cum vnâ habuerit? Hæc verba tam improbe structa, tam negligenter
abiecta, tam contra consuetudinem omnium posita, ostendunt mores quoque non mi-
nùs nouos & prauos, & singulares fuisse. Maxima laus illi tribuitur mansuetudinis: pe-
percit gladio, sanguine abstinuit: nec vllâ aliâ re, quid posset, quàm licentiâ ostendit.
Hanc ipsam laudem suam corrumpit, istis orationis porterosissimæ deliciis. Apparet enim
mollem fuisse, non mitem. Hoc istæ ambages compositionis, hoc verba transfuersa, hoc
sensus magni quidem sæpe, sed enervati dum exeunt, cuius manifestum facient, mo-
tum illi felicitate nimiam caput: quod vitium hominis esse interdum, interdum temporis B
solet. Vbi luxuriam latè felicitas fudit, cultus primùm corporum esse diligentior incipit;
deinde supellectili laboratur; deinde in ipsas domos impenditur cura, ut in laxitatem
ruris excurrant, ut parietes aduectis trans maria marmoribus fulgeant, ut tecta varien-
tur auro, ut lacunaribus pauimentorum respondeat nitor; deinde ad cænas lautitia trans-
fertur, & illic commendatio ex nouitate, & soliti ordinis commutatione captatur. ut ea
¹⁸ quæ claudere cænam solent, prima ponantur, ut quæ aduenientibus dabantur, exeun-
tibus dentur. Cum assuevit animus fastidire quæ ex more sunt, & illi pro fordidis solita
sunt; etiam in oratione quod nouum est, querit: & modò antiqua verba atque exoleta
reuocat & profert: modò fingit, & ignota desleat: modò id quod nuper increbuit, pro
cultu habetur, audax translatio, ac frequens. Sunt qui sensus prædicant, & hinc gratiam
sperant, si sententia pependerit, & audienti suspensionem sui fecerit: sunt qui illos deti-
neant, & porrigant: sunt qui non vsque ad vitium accedant (necesse est enim hoc face-
re, aliquid grande tentanti) sed qui ipsum vitium ament. Itaque vbi cumque videris C
oratione corruptam placere, ibi mores quoque à recto descivisse, non erit dubium. Quo-
modo conuiuiorum luxuria, quomodo vestium, ægræ ciuitatis indicia sunt: sic oratio-
nis licentia (si modò frequens est) ostendit animos quoque, à quibus verba exeunt, pro-
cidisse. Mirari quidem non debes corrupta excipi, non tantum à ¹⁹ coronâ sordidiore,
sed ab hac ²⁰ turbâ quoque cultiore. Togis enim inter se isti, non iudiciis distant. Hoc
magis

Commatio alterum, Venereum:

Quid, si quis fæminæ cirro-crispatæ
Labris colubratæ?

Tertium, de Bacchabundâ:

— incipitque su-
Spirans, & ceruice lapsâ fanatur,
Nec more.

* vrl. E
mote.

Quartum, super tyrannide:

Tyranni irremediabilis factio
Rimantur epulis, lagenaque tentant
Domos, & sæpe mortem exigunt.

Quintum:

Geniumque festo vix suo testem.
Tenuis cerei fila, & crepacem molam.
Focum mater aut vxor inuestiunt.

Sed quid aliud agimus: in Senecâ pergamus.

14. SOLVTIS TVNICIS.] Notum & decanta-
tum est. Poëta de illo:

Improbe, quid tãdem tunicæ nocuète solutæ?
Aut tibi ventosi quid nocuète sinus?
vbi & de togâ laxâ fatetur.

15. PALLIO VELARETVR CAPVT.] Quod
imbecilli aut delicatuli solent. Nam reliquis capite

intesto. Docui in Amphitheatra, cap. xx. atque ibi
de ipso hoc loco.

16. DIVITES FUGITIVI.] Imò diuites non fu-
giunt, sed eorum serui. Scribo, Diuitis, igitur: aut
Diuite, ut is titulus fuerit Momi.

17. VXOREM MILLIES DVXIT.] Terentiam
suam, cum quâ assidua iurgia, diuortia, iterumq; con-
iugia. Vide De Prouid. cap. iiii.

18. QUÆ CLAUDERE CÆNAM.] Non lactu-
cæ tantum, de quibus Martialis:

Claudere quæ cænas lactuca solebat auorum,
Dic mihi cur nostras incohet illa dapes?
sed de aliis etiam deliciis noster intelligit, quas aperit
Plutarchus viii. Conuiual. Quæst. cap. ix. vbi no-
tat, ordinem quoque ciborum causam morbis
dedisse. Quippe mensæ, inquit, quæ prius appel-
labantur frigida: ostreorum, echinorum, crudo-
rum olerum (inter quæ lactuca) ab ultimo agmi-
ne ad frontem traductæ, locum nunc obtinent
primum.

19. CORONA SORDIDIORE.] Pullatâ plebe.

20. TURBA QUOQUE CVLTIORE.] Nitidâ
& splendenti: Senatore & Equite.

A magis mirari potes, quòd non tantùm vitiosa, sed & vitia laudantur. Nam illud semper factum est: nullum sine veniâ placuit ingenium. Da mihi quemcumque vis magni nominis virum. dicam, quid illi atas sua ignouerit, quid in illo sciens dissimulauerit. Multos dabo, quibus vitia non nocuerint: quosdam, quibus profuerint. Dabo, inquam, maximæ famæ, & inter miranda propositos: quos si quis corrigit, delet. Sic enim vitia virtutibus immixta sunt, vt illas secum tractura sint. Adice nunc, quòd oratio certam regulam non habet. Consuetudo illam ciuitatis, quæ numquam in eodem diu stetit, versat. Multi ex alieno sæculo petunt verba: duodecim tabulas loquuntur: Gracchus illis, & Crassus, & Curio, nimis culti & recentes sunt: ad Appium vsque, & ad Coruncanum redeunt. Quidam contrà, dum nihil nisi tritum & vsitatum volunt, in sordes incidunt. Vtrùmque diuerso genere corruptum est, tam mehercules, quàm si vellent splendidis vti, ac sonantibus, & poëticis, necessaria, & in vsu posita vitare: tam hunc dicam peccare, quàm illum. Alter se iusto plus colit, alter se iusto plus negligit: ²¹ ille & crura,

B ²² hic nec alas quidem vellit. Ad compositionem transeamus. quor genera tibi dabo in hac, quibus peccetur? Quidam præfractam & asperam probant; disturbant de industria, si quid placidius effluxit; nolunt sine salebrâ esse iuncturam; virilem putant & fortem, quæ aurem inæqualitate percutiat. Quorundam non est compositio: modulatio est: adeò blanditur, & molliter labitur. Quid de illâ loquar, in quâ verba differuntur, & diu expectata vix ad clausulas redduntur? Quid de illâ in exitu lentâ, qualis Ciceronis est, deuexa, & molliter desinens, nec aliter quàm solet, ad morem suum pedemque respondens? Non tantùm in genere sententiarum vitium est, si aut pusillæ sunt & pueriles, aut improbe, & plus ausæ quàm pudore saluo licet: sed si floridæ sunt, & nimis dulces, si in vanum exeunt, & sine effectu, nihil ampliùs quàm sonant. Hæc vitia vnus aliquis inducit, sub quo tunc eloquentia est: ceteri imitantur, & alter alteri tradunt. Sic Sallustio vigente, amputata sententiæ, & verba ante expectatum cadentia, & obscura breuitas, fuere pro cultu. Arruntius vir raræ frugalitatis, qui historias belli Punici scripsit, fuit Sallustianus, & in illud genus nitens. Est apud Sallustium: *Exercitum argento fecit: id est, pecuniâ parauit.* Hoc Arruntius amare cepit: posuit illud omnibus paginis. Dicit quodam loco: *Fugam nostris fecere.* Alio loco, *Hiero rex Syracusanorum, bellum facit.* Et alio loco: *Quæ audita Panormitanos dedere Romanis fecere.* Gustum tibi dare volui. Totus his contextitur liber. Quæ apud Sallustium rara fuerunt, apud hunc crebra sunt, & pænè continua, nec sine causâ. ille enim in hæc incidebat: at hic illa quærebat. Vides autem quid sequatur, vbi alicui vitium pro exemplo est. Dixit Sallustius: ²³ *Aquis hiemantibus.* Arruntius in primo libro belli Punici ait, *Repentè hiemauit tempestas.* Et alio loco, cum dicere vellet frigidum annum fuisse, ait: *Totus hiemauit annus.* Et alio loco: *Inde sexaginta onerarias, leues præter militem & necessarios nautarum, hiemante Aquilone misit.* Non desinit omnibus locis hoc verbum infulcire. Quodam loco Sallustius dicit: *Inter arma ciuilia æqui boni famas petit.* Arruntius non temperauit, quominus primo statim libro poneret: *Ingentes esse famas de Regulo.* Hæc ergo & huiusmodi vitia, quæ alicui impressit imitatio, non sunt indicia luxuriæ, nec animi corrupti. Propria enim esse debent, & ex ipso nata, ex quibus tu æstimes alicuius affectus. Iracundi hominis iracunda oratio est: commoti nimis incitata, delicati tenera & fluxa. Quod vides istos sequi, qui ²⁴ aut vellunt barbam, ²⁵ aut interuellunt: qui labra pressius tondent & abradunt, seruata & ²⁶ submissâ ceterâ parte: qui ²⁷ lacernas coloris improbi sumunt, qui ²⁸ perlu-

21. ILLE ET CRURA.] *Quod effeminati solent.*

22. HIC NEC ALAS.] *Atque ita hircum olet.*

23. AQUIS HIEMANTIBVS.] *De mari est. & tale hoc Horatij: — & atrum Defendens pisces hiemat mare.*

24. AVT VELLUNT BARBAM.] *De Breuit. vit. cap. XII.*

25. AVT INTERVELLUNT.] *Tertullianus De cultu fem. cap. VIII. Proprias præstigas formæ & hic sexus (virilis) sibi agnoscit, barbam actius cadere, interuellere.*

26. SUBMISSA CETERA PARTE.] *Puto magis, certâ parte: nêpe extremâ, & quâ uisaxa vocamus.*

27. LACERNAS COLORIS IMPROBI.] *Purpurei aut coccinei. Ideò autem improbus, quia nodum tritus, & impudentia vel audacia aliquid habebat.*

²⁸ perlucentem togam, qui nolunt facere quidquam, quod hominum oculis transire liceat. Irritant illos, & in se aduertunt: volunt vel reprehendi, dum conspiciantur. Talis est oratio Mecænanis, omniumque aliorum, qui non casu errant, sed scientes volentesque. Hoc à magno animi malo oritur. Quomodo in vino non antè lingua titubat, quàm mens cessit oneri, & inclinata ²⁹ vel perdita est: ita ista oratio (quid aliud quàm ebrietas?) nulli molesta est, nisi animus labat. Ideò ille curetur: ab illo sensus, ab illo verba exeunt, ab illo nobis est habitus, vultus, incessus. Illo sano ac valente, oratio quoque robusta, fortis, virilis est: si ille procubuit, & cetera sequuntur ruinam.

— *Rege incolumi, mens omnibus vna est.*
Amisso, rupere fidem.

Rex noster est animus. hoc incolumi, cetera manent in officio, parent & obtemperant: cum ille paullùm vacillauit, ³⁰ simul nutant. Cùm verò cessit voluptati, artes quoque eius, actusque marcent, & omnis ex languido fluxoque conatus est. Quoniam hac similitudine vsus sum, perseuerabo. Animus noster modò rex est, modò tyrannus. rex, cum honesta intuetur, salutem sibi commissi corporis curat, & nihil imperat turpe, nihil sordidum: vbi verò impotens, cupidus, delicatus est, transit in nomen detestabile ac dirum, & fit tyrannus. Tunc illum excipiunt affectus impotentes, instantque: qui initio quidem gaudet, vt solet populus largitione nociturâ frustra plenus, & quæ non potest haurire, contrectat. Cùm verò magis ac magis vires morbus exèdit, & in medullas nervosque descendere delicia: conspectu eorum, quibus se nimia auiditate inutilem reddidit, lætus, pro suis voluptatibus habet spectaculum, alienarum subministrator libidinum, testisque, quarum sibi vsum ingerendo abstulit. nec illi tam gratum est abundare iucundis, quàm acerbum, quòd non omnem illum apparatus per gulam ventremque transmittit: non cum omni exoletorum fæminarumque turbâ conuolutatur: mæretque, quòd magna pars suæ felicitatis exclusa corporis angustiis, cessat. Numquid enim, mi Lucili, hic furor est, quòd nemo nostrum mortalem se cogitat? quòd nemo imbecillum? imò quòd nemo nostrum vnum esse se cogitat? Adspice culinas nostras, & concurrentes inter tot ignes coquos nostros: vnum videri ventrem, cui tanto tumultu comparatur cibus? Adspice ³¹ veteraria nostra, & plena multorum sæculorum vindemiis horrea: vnum putas videri ventrem, cui tot consulum regionumque vina conduntur? Adspice quot locis vertatur terra, ³² quot millia colonorum arent, fodiant: vnum putas videri ventrem, cui & in Sicilia, & in Africa feritur? Sani erimus, & modica concupissemus, si vnusquisque se numeret: metiatur simul corpus, sciatque, nec multum capere, nec diu posse. Nihil tamen æquè tibi profuerit ad temperantiam omnium rerum, quàm frequens cogitatio breuis æui, & huius incerti. Quidquid facies, respice ad mortem.

28. PERLUCENTEM TOGAM.] *Sericam aut bombycinam, fæminarum exemplo.*

29. VEL PERDITA EST.] *Amisisse enim mentem dicitur, qui eius vsus. Atque hoc melius quàm, prodita: vt alij.*

30. SIMVL NVTANT.] *Libri omnes, dubitant. Legerem, titubant.*

31. VETERARIA NOSTRA.] *Alj, veterana. quomodo in Scholiaste Horatij: Ioculariter ampho-*

ram, quam habebat in veterano, alloquitur. Veterana igitur, vbi vina vetera, aut vt veterascerent, reponebant: Apothecas alio nomine, aut & Horrea dicta. Horatius:

*Parcis deripere horreo
 Cessantem Bibuli consulis amphoram.*

32. QVOT MILLIA COLONORVM.] *Deus bone, nota opes vnus priuati hominis: & addeffis que in Admirandis lib. 11. dixi.*